

Esquiadors a punt de pujar al remuntador de la Coma del Forat, a Arcalís, la temporada passada.

Ordino-Arcalís obre temporada amb una gestió més sostenible

Tema / pàgines 3-4

Jean Claude Montané ens explica algunes novetats del camp de neu per encarar els mesos d'hivern.

El *flux vallée* i una caldera d'última generació són algunes de les millores per a l'estalvi energètic.

Viure Ordino / pàgines 14-15

Els cònsols s'han trobat amb les comunitats de veïns per conèixer els problemes per zones i pobles

Entrevista / pàgines 12-13

Ludovic Albós:

«Les xarxes socials permeten tenir una comunicació bidireccional amb ciutadans i ciutadanes, i això és el que dóna sentit a la nostra feina»

Sumari

pàgina 6

Veu ciutadana

«O Snow», nou concurs de foto amb Instagram

pàgines 8-9

Medi ambient

El CEO vol ser un paradigma de l'ús d'energies renovables

pàgina 10

Activitats

El FC Ordino triomfa a Segona

pàgina 11

Equipaments socials

La Casa Pairal acomiada la temporada a Creussans

pàgines 22-23

No et perdis...

L'encesa de llums de Nadal i la xocolatada a la plaça Major

pàgina 24

L'Ordino de...

David Fillet Riba

Editorial

A Ordino hem fet els deures per encarar un nou exercici pressupostari, el del 2013, que estarà marcat un any més per la contenció. Aprovat per consell a finals de novembre, les xifres del pressupost es detallaran en el proper butlletí comunal Ordino és viu, ja que al tancament d'aquesta edició no li hem pogut incloure. De tota manera, els qui tingueu interès a conèixer-lo abans, sempre podeu consultar-lo al BOPA. No enganyem ningú, i des de la legislatura anterior la conselleria de Finances segueix les mateixes directrius, amb una gestió pulcra, per aconseguir rebaixar al màxim el deute comunal. Aquesta serà la prioritat.

Quant a inversions, els ingressos de La Querola permetran una injecció de diners per enllestir els treballs de millora de la xarxa d'aigües, per a la mancomunitat de serveis, per portar a terme l'última fase de remodelació del CEO, juntament amb la implantació del nou pla energètic, i per a la reforma del

parc infantil Prat de Call. Aquestes seran a grans trets les principals inversions de l'any que ve. Així, després de tots aquests anys d'esforç, Ordino entrarà en el 2013 —límit marcat per la llei— per sota dels sostres d'endeutament. Malgrat la conjuntura econòmica, la parròquia

Ordino es beneficiarà de la conversió de la borda de Sorteny en refugi guardat

d'Ordino també es beneficiarà de la posada en funcionament de nous equipaments, per part del Govern, que donen resposta a l'increment de població i contribueixen a millorar la qualitat de vida a la parròquia. Sens dubte, el més esperat i necessari és el Centre d'Atenció Primària. L'ampliació de les Escoles Germans de Riba és un altre projecte imminent que repercutirà positivament en la vida dels parroquians. El Centre de Tecnificació Esportiva d'Ordino ha de ser un referent, ja que esperem atraure esportistes d'elit i oferir unes instal·lacions d'última

generació per a la pràctica de l'esport. I finalment, el refugi de la borda de Sorteny obrirà parcialment durant la temporada d'hivern malgrat que continuïn les obres de reforma per fer-lo guardat.

Vull donar les gràcies als ciutadans que heu assistit a les reunions veïnals, que ens ajuden a millorar la parròquia amb les vostres aportacions. En aquests cinc anys, hem resolt problemes comuns amb

la intenció de guanyar qualitat de vida per a tots els ordinencs i ordenenques. Permeteu-me que faci un especial esment a la contribució dels nostres nens i nenes, que a partir d'ara tindran veu i vot amb la instauració del Consell dels infants. Dues veus representants dels sistemes educatius andorrà i francès traslladaran les preocupacions dels alumnes de primària al Consell de Comú. El projecte ha estat possible gràcies a una estreta col·laboració entre el Comú i les escoles.

I comencem una nova temporada d'hivern, amb polèmica i

debat al voltant del sector de la neu, però amb optimisme i ganes de superació. El director d'Ordino-Arcalís, Jean Claude Montané, ens posa al dia sobre algunes actuacions que s'han fet al camp de neu que comporten un important estalvi energètic, una mesura que hem aplicat des del primer dia en tots els àmbits i que cal continuar treballant. L'encesa de llums, el 3 de desembre, donarà el tret de

sortida a un programa d'actes que té com a lema «El Nadal és teu». Com l'arbre que el representa, us encoratjo a mantenir vives les arrels de la nostra tradició participant en cadascun dels actes que us proposem en el programa d'activitats. Com a cònsol major de la parròquia i en representació de l'òrgan de govern, us desitjo un bon Nadal, bones festes i molt bona neu.

Tema

Montané: «Treballar per temporades no dóna marge a l'assaig i error, vas contra rellotge»

El director del camp de neu d'Ordino-Arcalís, Jean Claude Montané, a la plaça Major.

- Com encara la temporada?

Estem en un context de crisi econòmica i això afecta tots els sectors, també el de la neu, però penso que des d'Arcalís n'hem sortit ben parats. La falta de neu de la temporada passada sens dubte ens va afavorir, hem recuperat clients que havíem perdut anys enrere i molts de nous han descobert el camp de neu. Això per a nosaltres és molt important, i ara es tracta de mantenir-los; si ens esforcem a donar un servei de qualitat, segur que ho aconseguirem. El client és la nostra principal raó de ser. El nostre objectiu és millorar el servei i l'atenció al client; voldríem que tornés el turista francès que fa anys havia estat un client important de la vall. La recuperació d'aquest públic dependrà dels esforços d'Andorra Turisme i evidentment de Vallnord, amb la comercialització. La nostra feina serà fidelitzar-lo. Davant de la nova temporada som molt optimistes, perquè hem tingut un molt bon estiu quant a afluència de públic. La crisi espanyola tindrà una repercussió negativa, però d'altra banda pot afavorir el client de proximitat. Esperem que el túnel dels Dos Valires faciliti també l'accés a aquest públic francès. Ara bé,

depèn de nosaltres que la gent se senti ben tractada i estigui a gust. Tothom qui vingui ha de marxar content, i per això ens hi hem d'implicar tots, ser eficients del primer a l'últim.

- Hi ha alguna novetat?

Estrenem el Magic Park Agustina, una àrea ubicada al bosquet de la Pleta destinada al públic familiar. Seran traçats temàtics relacionats amb els personatges creats per Vallnord: Agustina, traçat vermell; Leo, traçat verd, i Max, traçat blau. Pel que fa a serveis, s'han instal·lat lavabos a les Portelles i s'ha ampliat la sala del men-

en què treballem des de fa quatre anys.

- Quin és el valor afegit d'Ordino-Arcalís?

Arcalís és un jardí dins la neu; per a la gent a qui li agrada esquiar i la neu de bona qualitat som l'estació de referència. Tenim una localització especial, dins d'Andorra i dels Pirineus. La temperatura i l'orientació donen un estat de la neu únic. A més, Arcalís ofereix molta diversitat de terreny i dóna la possibilitat a tot tipus de practicant, des del lliscament (glisse) fins a qualsevol nivell, per gaudir de la seva activitat en un entorn únic.

- I el pitjor que tenim?

L'altra cara de la moneda són els accessos, ens costa fer arribar la gent fins aquí. En aquest sentit, s'ha millorat molt amb els reforços de personal que ajuden a posar els equipaments necessaris als vehicles si volen arribar fins aquí i amb les inversions fetes pel Govern en els paraalaus.

- Alguns polítics semblen tenir la solució per a la rendibilitat de les estacions, no parlo només d'Arcalís.

Des de fora les coses sempre es veuen d'una manera diferent;

quan hi ets cada dia, la realitat és la que és. Hi ha molts factors que hi intervenen i no depenen d'un mateix. Al camp de neu es treballa amb molta pressió. Les preses de decisions han de ser ràpides, no hi ha temps per a l'assaig i error, tot va molt més de pressa i t'has d'adaptar sobre la marxa. Cal ser molt prudent abans d'extreure'n conclusions. Els resultats econòmics de tot un exercici depenen de quatre mesos i mig i qualsevol contratemps climatològic, social o polític pot tenir repercussions importants. Concretament aquesta temporada serà més curta del que és habitual, ja que Pasqua serà al març.

- Hi ha noves contractacions?

Estem més o menys com la temporada passada, amb uns 200 treballadors. En matèria de contractació, la nostra política sempre ha estat comptar

d'esquí alpi, que per a nosaltres és un impossible ja que la FIS exigeix allotjament a peu de pistes, enguany ens hem bolcat en l'organització del boardercross. Primer perquè tenim l'exemple que es va viure a Soldeu, que va ser un èxit absolut, i després perquè tenim el Lluís Marin, un corredor nacional i de l'ECO que ha estat l'únic andorrà que ha fet podi en una copa del món. El suport que rebrem del Govern ens garanteix organitzar d'aquí a dos anys la Copa del Món de snowboard amb la inversió per a la innivació artificial a la Coma del Forat, condició indispensable per tenir aquesta cita mundial. Aquest esdeveniment és de tot el país i no solament del sector d'Arcalís de Vallnord. És la projecció de tot Andorra que es farà a través d'aquesta Copa del Món, i com s'ha demostrat més d'una vegada, Arcalís, Vallnord i An-

«M'agradaria muntar una cursa de muntanya, 24 h i 12 h d'Arcalís, en un circuit tancat»

amb gent del país i, si en falta, doncs contractar forans. Enguany oferirem també treball a temps parcial per a gent de la parròquia que vulgui venir entre les 12 i les 4, que són les hores punta. L'objectiu és reforçar els equips per atendre millor els clients a les hores de màxima afluència.

- Seria partidari de privatitzar?

I tant que ho seria. De fet, penso que hem de funcionar com una empresa privada. Seria la manera de tenir recursos econòmics per a les inversions i l'estació en sortiria beneficiada pel que fa al funcionament.

- La Copa d'Europa pot donar un gran impuls a Arcalís?

Les competicions estan molt bé, però no t'emplenen l'estació. Ara, és clar que són un dinamitzador turístic i serveixen per situar-te al mapa, ho hem vist amb el Tour, l'Ultra o altres esdeveniments esportius. Hi ha una gran promoció de l'estació a través de les competicions. Descartada la Copa del Món

dorra estem capacitats per tirar endavant aquest projecte. La FIS s'ha compromès a donar-hi continuïtat. Però no tot acaba aquí. Del 28 al 31 de gener acollirem el Trofeu Borrufa; del 21 al 24 de febrer, El Dorado; el 9 de març celebrarem la Font Blanca, i el 15 i el 16, la Copa d'Europa de boardercross, que són competicions indestriables del camp de neu. Per ser petits, hem fet grans curses, i les que farem!

- N'hi ha alguna més en projecte?

M'agradaria organitzar una cursa d'esquí de muntanya, Les 24 hores i 12 hores d'Arcalís, en un circuit tancat al camp de neu. Amb sortida des del Planell, continuariem per la carretera, passariem per la pista del túnel i baixariem per la Portella. El traçat seria separat de la pista. És un projecte molt engrescador, i la logística seria més senzilla que fora de l'estació, ja que tenim restaurant per a l'avitallament i sala per dormir. Vindria a ser una ultra d'esquí de muntanya.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

FE D'ERRATES. A l'Ordino és viu núm. 14 (pàgina 22), apareix Maria Cabanes en lloc de Maria Areny Cabanes.

Arcalís treballa per millorar l'estalvi energètic

Philippe Borel ha estat el responsable de muntanya al camp de neu d'Ordino-Arcalís durant dinou anys, i abans de tancar aquesta etapa professional ens ha explicat algunes de les millores que s'han fet a l'estació les últimes temporades per reduir la despesa energètica. Tant el consum elèctric, que afecta els remuntadors, les bombes hidràuliques per a la producció de neu artificial, la llum dels edificis i el servei de restauració, com el consum de combustibles —vehICLES, ginyes i edificis—, va fer replantejar el funcionament del camp ara fa quatre anys, i els canvis comencen a donar els seus fruits. «Pel que fa a la part elèctrica, en menys de tres anys hem aconseguit re-

apunta Borel. Però també s'ha introduït un sistema d'optimització del bombeig, que s'adaptarà a la quantitat de neu que es vol produir. «Amb aquesta tecnologia, el cabal s'adapta a la quantitat exacta d'aigua que necessita per produir neu. Així, la ràtio energia-producció s'ajusta a la filosofia de control energètic». Altres mesures són la renegociació de contractes. Però l'aportació més important de Borel ha estat el disseny del flux vallée, un sistema patentat

Fotovoltaica i eòlica per a la Wi-Fi i les webcams

que es concreta en el disseny d'un remuntador intel·ligent que adapta el consum a l'afluència de públic: «Controlem la velocitat del giny en funció del nombre d'esquiadors que tenim, és a dir, si hi ha més gent, hi haurà més velocitat, i així rebaixem el 20% del consum. En definitiva, es tracta de controlar la gestió de fluxos». Finalment, la implantació de les noves tecnologies, amb el servei gratuït de Wi-Fi i la webcam amb visió de 360°, participen també de la política verda, ja que s'alimenten amb fotovoltaica i eòlica.

Els cònsols i els consellers van visitar l'estació per conèixer les novetats (a dalt). Vistes de l'edifici de la Coma i el telecadirra de Creussans, a Ordino-Arcalís.

ració per a l'edifici de l'Hortell, «abans d'un any vam amortitzar la inversió, hem reduït el consum de gasoil al 50%», explica.

Pel que fa a l'energia elèctrica, un dels principals consumidors de corrent en qualsevol estació és la producció de neu artificial.

És per això que s'ha intentat racionalitzar-ne la producció, «per un costat, moure la neu només on toca i controlar els gruixos»,

Èric Bartolomé

Les mesures d'estalvi energètic i optimització implantades a Ordino-Arcalís són, sense cap mena de dubte, una gran notícia per diversos motius: en primer lloc, perquè l'estació es posa al dia en una qüestió cabdal per a la sostenibilitat del camp de neu i la seva viabilitat, no només energètica sinó també financera. Ja coneixem abastament els greus problemes econòmics que pateix l'estació, i aquestes mesures poden representar a llarg termini importants estalvis. En segon lloc, perquè qualsevol acció que vagi en la direcció del respecte al medi ambient té una bona acceptació entre el públic en general i els usuaris en particular. Efectivament, la creixent sensibilitat de la societat civil envers els aspectes mediambientals situarà les empreses i

les activitats econòmiques en general que apliquin mesures correctores en posicions capdavanteres quant a acceptació dels seus productes o serveis. Cal, doncs, seguir treballant en aquesta línia i posicionar el camp de neu com a model de gestió i eficiència mediambiental, i alhora fer valdre aquests aspectes com un element diferenciador i distintiu de la nostra estació. Un dia d'esquí és per damunt de tot una experiència, un seguit d'emocions i un munt de sensacions, tots ells aspectes intangibles i subjectius, difícilment mesurables. Practicar-ho, però, en un entorn respectuós amb el medi ambient no pot fer més que reforçar positivament aquesta experiència.

L'oposició opina...

Escola d'Art de les Valis del Nord
878 175, escolaart@ordino.ad

Pintura
Plàstica
Dibuix
Bricolatge
Club Foto

Centre Esportiu d'Ordino
878 110, centreesportiu@ordino.ad

Waterpolo
Natació
Karate
Dansa
Joga
Classes dirigides adults

Futbol Club Ordino
340 373, www.futbolclubordino.com

Ritmica
Judo
Futbol

Tai-Ixi
618 816

Esquí Club Ordino-Arcalís
747 374

Aeròjocs
337 744

Esbart Dansaire de les Valis del Nord
341 400
secretari@esbartvalisdelnord.com

Gent gran
Casa Parai d'Ordino, 878 130
casapairal@ordino.ad

Escola de Música de les Valis del Nord
332 555, escolamusica@ordino.ad

Tallers
Llenguatge musical
Cant coral

Coral Casamanya
347 506

Grup Artístic d'Ordino
347 506

Escola de Mares i Pares de les Valis del Nord
878 132, Ordino, 736 925, la Massana

Punt d'informació juvenil
878 170, puntjove@ordino.ad

SAD Servei d'atenció domiciliària
878139 / 337795, sad@ordino.ad

Ludoescola
878 150, ludoescola@ordino.ad

Biblioteca comunal
878 136, biblioteca@ordino.ad

Veu ciutadana

#osnow, nou concurs a la xarxa Instagram

L'Oficina de Turisme, conjuntament amb el Departament de Comunicació del Comú d'Ordino, convoca un nou concurs a la xarxa social Instagram amb el títol *O snow* i la neu com a temàtica. Les persones que hi vulguin participar hauran de pujar a la xarxa una imatge de neu, feta aquí o en qualsevol lloc del món, etiquetada amb el *hashtag* #osnow. El concurs estarà actiu a partir del 6 de desembre i fins al 6 de gener de 2013. A partir d'aquesta data, els usuaris d'Instagram trobaran les bases a Statigram i a www.ordino.ad. Per a la selecció de la foto guanyadora es valoraran les imatges en què la neu sigui font d'inspiració i experiència: esports, jocs, natura, paisatge, vivències, a més de l'originalitat. La convocatòria pretén ser una eina de promoció turística davant el ressò que té l'aplicació de fotos, amb més de 80 milions d'usuaris al món. Per aquest motiu, el premi està orientat al públic turista, amb una estada de cap de setmana a la parròquia d'Ordino que inclourà: dues nits a l'Hotel Niuit del Serrat, en règim d'allotjament i esmorzar per a dues persones; dos forfets per

Imatge de l'exposició de fotos d'Instagram, a partir de les finalistes del concurs de l'edició passada.

a dos dies consecutius al domini esquiable de Vallnord; dues invitacions de dia per al Centre Esportiu d'Ordino, inclosa la

zona spa, i un paquet de benivinduda de l'Oficina de Turisme valorat en 100 euros. La imatge guanyadora s'escollirà entre 16

fotos preseleccionades que formaran part d'una exposició que es podrà veure a partir de l'11 de febrer pels carrers d'Ordino.

El jurat d'aquesta tercera edició del concurs estarà format pel conseller de Turisme, Bartumeu Gabriel; el conseller de Comunicació, Ludovic Albós; el director de l'hotel, Jordi Babi; el director del camp de neu d'Ordino-Arcalís, Jean Claude Montané, i el fotògraf Eduard Comellas, professor a l'Escola d'Art de les Valls del Nord. El concurs i les fotos seleccionades es donaran a conèixer a

La neu inspira la convocatòria del 6 de desembre al 6 de gener

través dels comptes d'Ordino és viu a les xarxes socials i de la plataforma Statigram, des d'on tindrà projecció mundial. El concurs *O snow* es llança després de l'èxit de les dues convocatòries anteriors en què vam promocionar l'etiqueta #ordino. Al compte d'Instagram d'Ordino és viu actualment hi ha més de 800 imatges etiquetades com a #ordino que mostren múltiples visions de la parròquia.

Xarxes socials

Twitter

922 tuïts251 seguint495 seguidors

@eldoradoferide

@ordinoesviu #andorra #tardor #hivern #eldorado13 @ The North Face <http://t.co/Pbdn-VcOk> 05:32pm • 13 Nov 2012

@gemmaribacasal

Aquesta nit, últim taller a la Casa Pairal d'Ordino @Ordinoesviu @comudelamassana @NataliaCusnir <http://t.co/TUcEGNj1>

@Ordinoesviu

Ordino celebrarà amb Simone Moro el Dia Internacional de les Muntanyes. <http://t.co/chMc4x8j> via @ordinoesviu 02:47pm • 05 Nov 2012

@Ordinoesviu

Els joves d'Ordino i la Massana visiten avui el Saló del Manga. D'excursió a Barcelona #vallsdelnord @comudelamassana 08:22am • 02 Nov 2012

@Ordinoesviu

Vivències d'una voluntària a Índia i Senegal, demà al Punt d'Informació Juvenil d'Ordino, a les 19 h. <http://t.co/Whgu4tME>.

@Ordinoesviu

Avui inicien la temporada els nostres corredors Fae a Noruega. Us desitgem a tots una molt Boona Temporada!!

facebook

ordinoésviu1.747 seguidors

% rànkung segons viralitat

Ordino-Arcalís ofereix feina de 12 a 16 h per reforçar... 23,31% vir.

La cabirola ferida ha estat rescatada pels agents... 16,22% vir.

Ja tenim programa pel Dia Int. de les Muntanyes... 13,23% vir

No us perdeu l'exposició Olímpics Andorrans... 12,22% vir.

Prèvia del Cicle de cinema de muntanya... 9,95% vir.

S'ha trobat una vaca d'Arans a Andorra la Vella... 8,19% vir.

Hivern 2012 / 2013 ceo | ordinoésviu 7

Centre Esportiu d'Ordino

L'hàbit saludable de pujar i baixar escales

Reduir el greix corporal és un dels beneficis que aporta

L'exercici regular és essencial per mantenir una bona salut. A més d'això, no hem d'oblidar que petits gestos quotidians poden ajudar a millorar-la. Un exemple en són les escales, un modern dispositiu de benestar que substitueix els antics ascensors! Bromes a part, deixar de costat l'ascensor o les escales mecàniques i adoptar les escales normals és una inversió senzilla i efectiva per al nostre cos. Les persones que ja s'han decidit i han triat els esglaons, en pocs mesos han aconseguit millorar la resistència general i la forma física, reduir el greix corporal i disminuir el perímetre de la cintura. Els beneficis que ens ofereixen les escales són molts, i per descomptat és una de les millors maneres que existeixen de treballar les cames, a poc a poc i sense adonar-nos-en, ja que entren en funcionament tots els músculs del tren inferior. Però no es treballa de la mateixa manera quan les pugem que quan les baixem, i per això podria sorgir el dubte

Pujar o baixar escales és una pràctica molt saludable que pot fer tothom en qualsevol moment del dia.

o la pregunta: què és millor? En tots dos casos cal fer front a la intensitat d'aquesta activitat, però amb diferències. Quan pugem, la intensitat sol ser més gran; les cames han d'actuar com a propulsors per poder desplaçar-nos cap amunt, en contra de la gravetat. Quàdriceps, glutis i bessons suporten l'exigència de la pujada. És la manera d'afrontar-les que ens requerirà més esforç i per això moltes persones la consideren

la millor i la que tindrà un efecte més notable en el nostre cos. També és pujant escales que es manifesta amb facilitat el component aeròbic/cardiovascular de l'activitat. Baixar les escales és diferent, ja que no cal vencer una resistència, que en el cas de pujar és el desnivell de l'escala, sinó que el que hem de fer és frenar i controlar l'atracció que la gravetat exerceix sobre el nostre cos. L'efecte de frenada és su-

portat també pels quàdriceps i els bessons, però ja no pels glutis, i el tipus de treball de frenada que es desenvolupa, que en paraules tècniques podríem classificar d'excèntric, resulta que és ideal i aporta més bons resultats per a la millora de la força que no pas el treball concèntric que es fa a la pujada. D'aquesta manera veiem que, si bé pujar escales activa més músculs del tren inferior i és més exigent del punt de vista

aeròbic, el fet de baixar-les és un complement beneficiós, ja que es fa un treball muscular de qualitat. Podem concloure, doncs, que si la pujada ens cuida el cor i la resistència, la baixada incideix positivament en la força i la coordinació muscular. L'ascensor continuarà essent útil quan anem ben carregats... o no!

✂ JOEL CABRÉ
Cap de secció d'activitats del CEO

Carrega't al CEO

Fes-te'n soci al desembre i no paguis fins al gener del 2013

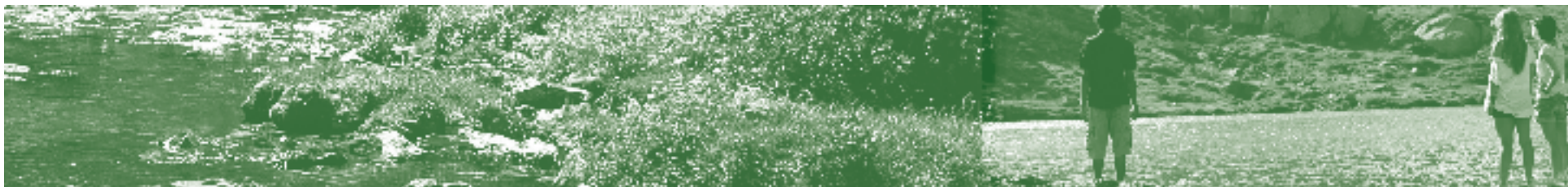
I si la quota és anyal, obtindràs la matrícula gratuïta

Visita Cco a facebookwww.ceo.ad

ordino

o

Medi ambient

El CEO vol ser un paradigma de la gestió de les energies renovables a l'administració

Es tracta de ser capaços de generar energia verda

El Centre Esportiu d'Ordino serà el primer edifici comunal que utilitzarà energies renovables en les seves instal·lacions. En aquests moments el projecte està en fase d'estudi, amb una primera auditoria energètica que haurà de veure quins són els punts dèbils i després posar sobre la taula les diferents alternatives que existeixen al mercat. El replantejament d'un nou pla energètic sorgeix de la necessitat d'estalvi econòmic i de reduir el consum de combustibles, que s'incrementa any rere any a causa de la fluctuació del preu del carburant. L'edifici, una construcció força singular feta l'any 1995 per Oriol Bohigas, que allotja també l'Escola d'Art i l'Oficina de Turisme, té diferents problemes inherents a la seva arquitectura. Quan es va construir es va optar pel vidre, i el fet de tenir la piscina a la part de baix dificulta la compensació de temperatures. Es tracta d'un edifici poc sostenible quant a consum de calefacció;

Imatge de l'edifici dissenyat per Oriol Bohigas amb la pedra i el vidre com a principals elements.

ser sostenibles. I és que no es tracta només de l'estalvi, sinó també de ser capaços de generar energia verda, i el CEO en aquest aspecte pot esdevenir un paradigma a la parròquia. L'educació ambiental és un altre dels aspectes que es volen potenciar a Ordino, mitjançant una gestió ecològica més compromesa amb el medi ambient.

ALTERNATIVES. La biomassa, l'energia solar tèrmica, els bescanviadors de calor i la

garanteixen uns preus màxims durant els primers anys, mentre s'amortitza la inversió. També existeix la fórmula de finançament parcial en cas que no es

pugui fer front al 100% de les inversions. El Centre de Congressos i l'Escola bressol seran els propers equipaments de revisió obliga-

da, tot i que en cap la descompensació no és tan alta com al CEO. Altres accions que s'han emprès responen a la política d'estalvi d'energia són el tancament del 50% de l'enllumenat públic a partir de les 12 de la nit i la implantació progressiva de leds en substitució de les halògenes al carrer i a les dependències comunals. Una novetat d'enguany serà incloure la decoració natalenca en aquests fanals, que es tancaran abans. Per incentivar l'estalvi de recursos naturals, el Govern ja porta a terme polítiques que ho afavoreixen mitjançant subvencions. Els reglaments energètics incorporen normatives per a les reformes i demanen el compromís del ciutadà. Pel que fa a la política comunal, un exemple és la que segueix la mancomunitat d'aigües, que manté els preus en els consums mínims d'aigua i en canvi es taxen aquells que excedeixen el consum normal.

Plantada de cent arbres al Corb

Uns nens planten uns plançons supervisats per Auró Jardiners.

L'Any Internacional de les Energies Renovables va centrar la tercera edició d'Art Camp, que es va celebrar a Ordino del 9 al 21 de juliol. Aquest tema va inspirar una de les tres obres que va fer cadascun dels artistes i va impulsar un taller de pintura amb els infants de la ludoescola sobre els arbres, una activitat prèvia a l'acció mediambiental que va tenir lloc a l'octubre, a l'antic abocador de terres del Corb, amb una plantada de cent arbres. Els mateixos infants van estar acompanyats dels set artistes andorrans que van participar en l'Art Camp. L'acció la van coordinar els tècnics de Medi Ambient del Comú d'Ordino i Auró Jardiners, que va aportar gratuïtament el centenar de plançons d'espècies locals com el pi negre, la moixera de guilla, el trèmol o el bedoll.

Descobrir el territori a través de la geocerca

^ L'Oficina de Turisme proposa 6 rutes a la parròquia per trobar fites amagades ^ Destinada al públic familiar, és una pràctica estesa als països veïns

L'Oficina de Turisme fa una nova proposta per al públic local i el turista que ja té nombrosos seguidors als països veïns, la geocerca. Coneguda en anglès com a *geocaching*, es tracta d'una pràctica lúdica que combina la natura i l'esperit d'aventura amb l'objectiu de trobar fites amagades en una localització concreta. Un cop introduïdes les coordenades que ens indiquen al GPS, l'*smartphone* o les *tablets* —després d'haver-les descarregat prèviament—, arribem a aquests tresors amagats, que en el cas d'Ordino són sis i es distribueixen en dos grups: Els tres tresors inicials i Els tres tresors més ben guardats. La proposta consisteix a marcar la butlleta amb les pinces que hi ha en cadascuna de les caixes amagades i entregar-la omplerta a l'Oficina de Turisme. S'obsequiarà els participants amb un clauver si han fet la primera part, amb un tapacoll en cas que trobin els tres tresors més ben guardats, i una samarreta per a aquells que completen les sis troballes.

Els consellers Ludovic Albós, esquerra, i Bartumeu Gabriel, dreta, segueixen el GPS, a la Meca.

No hi ha excuses per no fer alguna de les sis rutes, ja que la dificultat és molt baixa, i aquest és part del seu èxit. De fet és una activitat ideal per al públic familiar, una pràctica estesa també a Andorra, en què podem

trobar més de 100 camins, si bé els que presentem al Comú d'Ordino són segurs, d'interès natural i no tenen cap conflicte amb la propietat del terreny on es troben. Els creadors del producte han estat l'equip de Mun-

tanya Activa, una empresa especialitzada en guies i serveis de muntanya, que assegurin que en un matí es poden trobar els sis tresors sense dificultat i descobrir la riquesa del nostre patrimoni. La temporada d'hi-

vern, però, limitarà la recerca als tres primers. L'activitat, a la qual van assistir els consellers de Turisme i Comunicació, es va presentar a l'octubre amb el primer recorregut, *A la recerca de la Meca*, el tresor més cèntric, que té el punt de partida a l'església de Sant Corneli i Sant Cebrià i continua paral·lel al carrer Major fins a sobre de l'hort de les Hortes, que és, a més, un lloc de gran interès natural per les espècies arbòries que acull. El safareig de Sornàs ens trasllada fins al quart veí, en un camí des del qual divisarem tot el poble. Si volem acabar la primera etapa arribarem fins a la Cortinada, a la Mola del Mas d'en Soler. Haurem de seguir el riu, prop del rec de la mola, a tocar del camí vell.

Els altres tres tresors, els més ben guardats, s'aconsella fer-los fora de la temporada de neu. Ens descobriren la cova d'Arans, pujant pel camí de l'Ensegur; l'esquirol de Sorteny, als confins del Parc, prop del pont dels Barrons, i el diable de Rat, carena amunt pel costat nord.

L'edifici singular, fet per Oriol Bohigas l'any 1995, és molt poc sostenible

ció; l'any passat, per exemple, es van necessitar 137.163 litres de gasoil. Tot i que la despesa ha estat el primer motiu per fer el replantejament energètic, no ha estat l'únic. El Comú considera que les administracions han de ser les primeres a aplicar criteris d'eficiència energètica, i que han de ser conseqüents i, per tant, els seus edificis han de

geotèrmia són algunes de les alternatives. Qualsevol d'aquestes energies té futur i podria substituir el combustible fòssil. La taula d'energia creada en aquesta legislatura haurà d'estudiar i avaluar aquestes alternatives per escollir la millor i més viable. Tot i que comportarà una gran inversió, el finançament no hauria de ser un problema, ja que les empreses

Tresor 1 A la recerca de la Meca Coordenades: 42° 33.425' N, 001° 32.148' E Altitud: 1.320 m Temps per arribar-hi: 5'	Tresor 2 El safareig de Sornàs Coordenades: 42° 33.929' N, 001° 31.732' E Altitud: 1.352 m Temps per arribar-hi: 5'	Tresor 3 La mola del Mas d'en Soler Coordenades: 42° 34.688' N, 001° 31.116' E Altitud: 1.375m Temps per arribar-hi: 1'
Tresor 4 La cova d'Arans Coordenades: 42° 35.108' N, 001° 31.707' E Altitud: 1.560 m Temps per arribar-hi: 30'	Tresor 5 L'esquirol de Sorteny Coordenades: 42° 37.429' N, 001° 32.980' E Altitud: 1.730 m Temps per arribar-hi: 15'	Tresor 6 El diable de Rat Coordenades: 42° 37.279' N, 001° 28.429' E Altitud: 2.541 m Temps per arribar-hi: 30'

Activitats

L'alpinista Simone Moro presenta «Everest 2012» el Dia Internacional de les Muntanyes

«Dynafit Alpine Athlete Film Tour», també a l'Auditori

Un any més, la celebració del Dia Internacional de les Muntanyes no passarà desapercebuda a Ordino, que torna a comptar amb la presència d'un alpinista d'altura. L'italià Simone Moro presentarà la seva última proesa a la muntanya més alta del món al documental *Everest 2012*. La sessió, gratuïta, es farà a l'Auditori Nacional l'11 de desembre, a les 10 de la nit. Després de la projecció, el públic podrà intercanviar impressions amb el protagonista. Moro, que ha fet diversos vuit mils, va fer l'última expedició a l'Everest la primavera passada, quan va intentar encadenar l'ascensió amb el Lhotse. Un cop ja havia superat els 7.500 m es va veure obligat a fer marxa enrere. Coneixerem els motius i com va superar els entrebancs amb què es va trobar. Els escolars d'Ordino de l'Escola Andorrana de Secundària coneixeran de primera mà l'experiència, ja que Moro ha estat convidat per la CNAU a fer-hi una xerrada sobre

L'italià Simone Moro en la seva última expedició a l'Everest, que compartirà amb el públic.

©The North Face / Cory Richards

les seves vivències en el món de l'alpinisme. La sessió de cinema, organitzada conjuntament

Andorra Sostenible i la col·laboració de Multisegur. La pel·lícula servirà per obrir boca al Cicle

ladomat Esports, el dissabte 15 de desembre hi ha programada una triple sessió. Es tracta de la Dynafit Alpine Athlete Film Tour 2012, amb els curtsmetratges *2 Millions de raons*, *Amistat temporal* i *Un Orient Mitjà il·limitat*. Cinc escaladors i aventurers expliquen les seves peripècies a l'Himàlaia, al Canadà i a l'Amèrica del Sud. Els convidats d'honor seran Mireia Miró i Marc Pinsach, que compartiran amb

el públic les seves experiències. La cita serà també a l'Auditori Nacional, a les 9 del vespre. La primera projecció del Cicle que organitzen i programen conjuntament les Valls del Nord serà el 6 de febrer. Pel que fa als documentals de muntanya, enguany comptaran amb la presència de l'alpinista basc Àlex Txikon i la massanenca Cathy O'Dowd. Les sessions de viatges inclouran, entre d'altres, la Ruta Quetzal.

Mireia Miró i Marc Pinsach assistiran el dia 15 a la prèvia del Cicle de cinema

amb Carving Esports, també ha rebut el suport del Govern d'Andorra a través del Centre

de cinema de muntanya i de viatges. Com a prèvia d'aquest festival, i amb el patrocini de Vi-

El FC Ordino, imparable després d'entrar a la Lliga

L'equip treballa de valent amb la base

En un temps rècord, el Futbol Club Ordino ha aconseguit posicionar-se com un dels millors equips de Segona Divisió i aixecar grans expectatives als jugadors que representen les sigles de la parròquia. Després de superar els no pocs entrebancs administratius que va interposar la Federació perquè no entrés a formar part de la Lliga Nacional, l'equip s'ha situat líder de la classificació. Els responsables de l'equip han as-

Un grup de nens en un entrenament del FC Ordino al pavelló Germans de Riba.

segurat que treballen de valent per estar en la primera línia del joc nacional i que el seu prin-

cipal objectiu és l'ascens a Primera Divisió. En diverses ocasions han fet pública la voluntat

de deixar una categoria que, malgrat que els ha costat molt entrar-hi, de seguida se'ls ha

fet petita. El cert és que els resultats que han obtingut en els últims partits de la Lliga confirmen l'ambició del seu president, David Urrea, que aposta per la professionalització de l'equip i creu molt en el treball que fan amb l'equip infantil. La confiança en la gestió esportiva d'Urrea, que comença a donar els seus resultats, s'ha fet palesa també amb l'assumpció de les seccions esportives de judo i gimnàstica rítmica, que abans depenien del Comú i que ara gestiona el mateix Futbol Club Ordino. Les activitats es concentren al Centre de Tecnificació Esportiva d'Ordino, un flamant equipament nacional per inaugurar que revaloritza la parròquia com a seu esportiva.

Equipaments socials

El tradicional dinar a la Coma del Forat fa retrobar padrins i autoritats en un dia festiu

L'àpat i el passeig fins a Tristaina o la pujada amb el telecadira fins a Creussans conformen la sortida que tanca la temporada d'activitats de la Casa Pairal

Una vintena de padrins van assistir al tradicional dinar a la Coma del Forat, que serveix per acomiadar la temporada d'estiu i trobar-se amb les autoritats de la parròquia. Excepte la Lucille i el Peter, que van decidir pujar-hi en cotxe —atenció al pilot de 94 anys—, la resta, més assenyats, es van apuntar a la sortida en autobús. La primera parada després de la sortida d'Ordino

i catalans fàcilment identificables gràcies a les taules d'orientació que hi ha a la cresta. El Paco i la Pilar són una altra parella habitual de la Casa Pairal; de Barcelona i amb segona residència aquí, estan encantats amb el servei, la seguretat ciutadana i la bona educació dels nens i nenes de la vall. La Carme Vila tampoc no es va voler perdre l'aventura aèria del telecadira. La resta d'habituals, el Casi, l'Elisa, la Ventureta, el Lluís... més pragmàtics, van optar per anar a peu fins al túnel del port de Rat o fins a l'estany primer de Tristaina. I després de l'excursioneta, un àpat en tota regla: entremesos, fideuà, amanida i pastís amb fruita natural,

Una vintena de padrins es van apuntar a la sortida

va ser a Sornàs, per recollir el Pepito, home de rostre amable però de poques paraules. A les Salines ens esperava la Denise, una belga que hi està instal·lada des de fa més de trenta anys, però que ara se sent una mica massa lluny del centre. La Christine, d'origen anglès i instal·lada al Coll d'Ordino, està més acostumada a les altures des que va viure una llarga temporada a Suïssa, i el telecadira de Creussans no la impressiona. Ningú no es vol perdre les vistes panoràmiques des d'Arcalis, amb els pics francesos

i brindis amb les autoritats. No hi van faltar el cònsol major i mossèn Fenosa —embrancats en qüestions teològiques—, i també van ser-hi la consellera de Benestar Social i el conseller d'Agricultura i Medi Ambient. Aquesta vegada ningú no va objectar sortir del restaurant per immortalitzar el moment, ja que es tractava de l'última sortida de la Rosa Florit amb els padrins a la Coma del Forat. I és que després de 16 anys al capdavant de la Casa Pairal, la Rosa es jubila, i ben segur que la trobarem a faltar.

A dalt, esq., la Glòria Benazet somriu entre el cònsol i el mossèn en l'àpat festiu. A la dreta, la Carme i la Christine saluden des del telecadira. A baix, el grup a la Coma del Forat amb la Rosa Florit.

Monogràfic manga a les Valls del Nord per Tots Sants

Planellas va impartir un taller de dibuix

Les Valls del Nord continuen fent propostes per despertar l'interès del jovent. Amb aquest objectiu es va organitzar un monogràfic dedicat al manga durant les vacances escolars de Tots Sants, l'última setmana d'octubre. El Punt 400 de la Massana i el Punt d'Informació Juvenil d'Ordino van programar un taller de dibuix, impartit per Jordi Planellas, que es va fer a

Ordino en tres sessions matinals i va tenir setze alumnes. Les tardes es van dedicar a la projecció de pel·lícules del gènere, en què es van poder veure títols com *La princesa Mononoke*. Les sessions de cinema van tenir lloc a la Massana. El monogràfic dedicat al còmic japonès va acabar amb una sortida conjunta de tots els participants al 18è Saló del Manga de Barcelona. L'Escola d'Art de les Valls del Nord va muntar també un taller infantil gratuït de màscares de Halloween —dins el marc de les activitats de Tots Sants— per a nens de 6 a 12 anys, que va tenir lloc a Ordino.

El PUJ va organitzar un taller de dibuix manga amb Jordi Planellas a l'Escola d'Art de les Valls del Nord.

Entrevista

Ludovic Albós: «Les xarxes socials tenen un gran potencial per al polític que vulgui escoltar el ciutadà»

El conseller d'Administració i Comunicació, Ludovic Albós, després de l'entrevista en un despatx del Comú amb vistes al carrer Major.

Amb un tarannà conciliador i pacient, Ludovic Albós compagina l'estudi de màrqueting i relacions públiques amb la passió per la muntanya, tant amb el trial com amb l'esquí de travesa. El 2011 va jurar el càrrec de conseller d'Administració i Comunicació. Un any després en valora l'experiència.

- La comunicació ho és tot?
Tothom necessita comunicar el que fa, sovint és tan o més important que el que fas. La prova és que com a departament participem cada dia més activament en altres departaments com Cultura o Turisme. La transversalitat en el nostre cas

seva base de dades i a través del *newsletter* té informats els seus clients, i en aquests moments es planteja la possibilitat de crear un Facebook propi per atraure clients francesos. L'Escola d'Art de les Valls del Nord és un altre exemple de comunicació autònoma, ja que ha aconseguit una comunitat molt activa i implicada al Facebook. La ludoescola també ha posat sobre la taula la possibilitat de tenir un Facebook per difondre les activitats que fa i per comunicar-se amb els pares. El mateix es persegueix al Punt Jove i en altres equipaments. La gent cada vegada vol vies més directes i estar assabentat de tot.

«Tothom necessita comunicar el que fa, sovint és tan o més important que el que es fa»

és gairebé obligatòria, nosaltres tenim les eines per difondre el que fan els altres, però també aportem continguts. També és cert que aquesta necessitat de comunicar tot el que es fa es resol posant eines pròpies des de cada departament; per exemple, el de Turisme té la

La comunicació és bàsica. L'exemple més proper el tenim amb el nou concurs que llançarem al desembre a la xarxa social Instagram, conjuntament amb l'Oficina de Turisme. És una manera d'atraure gent a Ordino i de donar-nos a conèixer fora.

- Quins són els punts forts i els debils de la comunicació a Ordino?
Com a parròquia alta, els pobles estan més aïllats, i això sempre ha dificultat la comunicació amb la ciutadania, que és la que més ens preocupa. Hem conviscut sempre amb aquest handicap, que altres localitats no tenen. Sempre hi ha d'haver una voluntat de millora. De fet, fins ara funcionàvem amb un pla de comunicació que es va fer l'any 2007, per quatre anys. S'han assolit els objectius, però no ens volem aturar aquí, sinó que volem continuar millorant. En aquests moments hi ha sobre la taula un nou pla estratègic a través de la consulta ciutadana, el que es coneix com un estudi de mercat, per saber exactament on som i cap a on hem d'anar. Ens aportarà una valoració de la situació fiable i objectiva. Ara bé, com a punt fort, destacaria l'aposta que hem fet els últims anys per les noves tecnologies amb l'ús del web 2.0 i les xarxes socials, amb moltes ganes de continuar per aquí. El seu potencial és brutal; ara, és clar que no podem deixar d'utilitzar els altres canals més convencionals com poden ser la correspondència

o fins i tot les trucades, hi ha una part de la població que no participa de les xarxes. Són procediments més lents i costosos, però no els podem obviar.

- Què aporten les xarxes socials respecte a la resta de canals?
Un fet tan important com la bidireccionalitat en la comunicació, a banda de la immediatesa. El ciutadà pot expressar-se, suggerir-te, felicitar-te, queixar-se; no es tracta només de dir-hi la

mateix, que no hi poses tanta atenció com voldries. L'esforç ha de ser nostre, però costarà; hi ha empreses que han abusat del bombardeig constant i la gent és reticent a participar.

- En quines xifres ens movem actualment?
Pel que fa a Facebook tenim 1.725 seguidors, és clar que en una població de 4.000 habitants no ens podem queixar. Al no es tracta només de dir-hi la

«Tenim 1.747 fans a Facebook que segueixen tot el que passa a Ordino»

teva i ja està, estàs provocant el diàleg. I això per a nosaltres és una font molt valuosa, un termòmetre amb el qual pots prendre el pols social a la gent, pots saber si estan contents, què els interessa, etc. Això no treu que no tenim la resposta que voldríem, la participació és encara baixa i esperem que anirà a més. La gent és molt pràctica i hi ha tanta quantitat d'informació al Facebook, el Twitter, els *newsletters* que reps, que no dones l'abast. Em passa a mi

això ha estat possible perquè hi estem a sobre i no ens hem acomodat. Per nosaltres el que és important, més que incrementar el nombre de seguidors, és mantenir-los i acostumar-los que comptin amb les xarxes com una font més, un canal de comunicació més del Comú. És increïble el ressò que cobren les notícies a la xarxa. Per exemple, l'alarma de l'incendi al coll de les Cases va arribar al Twitter molt abans que als mitjans.

Albós va jurar el càrrec amb la resta de consellers davant els cònsols tot just fa un any.

- Creu que la classe política està massa allunyada de les xarxes?
És cert que fins ara, com a canal, no el coneixien gaire, tot just ara s'han començat a crear comptes de personalitats públiques. Fora d'aquí ha estat una eina molt potent per als polítics i s'ha fet servir molt. A Andorra encara estem en un estat molt embrionari, tot i que hi ha alguna excepció. A les últimes eleccions vam viure un boom i es va deixar veure una voluntat de ser-hi, però això en dos mesos no ho assolixes. La continuïtat és imprescindible en aquests projectes i en la majoria de casos no n'hi ha hagut. Crec que a les properes eleccions veurem les xarxes com un canal de co-

municació consolidat per a les formacions polítiques. Penso que el futur de la política requereix aquesta comunicació directa amb el ciutadà. És una molt

«Tal com van les coses s'han de potenciar els intangibles»

bona via per trobar el ciutadà i la seva problemàtica real, una via que s'hauria d'explotar més.

- Pensa que són suficients els canals que utilitza actualment el Comú?

Si més no, tots estan a disposició de la ciutadania: el canal corporatiu, la web, el blog, les xarxes socials, els *newsletters*, el butlletí, etc. Es va crear *Ordino és viu* com una marca per englobar tota aquesta actitud oberta davant del ciutadà. Fer més requeriria més inversió i ara mateix no seria possible. Hem de ser efectius amb el que tenim. Sempre hi haurà algú que et dirà que no s'ha assabentat d'aquesta o aquesta altra activitat. Fem el possible perquè això no passi. I globalment, sí que penso que són suficients. Ara, la sensació de queixa sempre és latent als pobles i la gent continua parant-te pel carrer i comunicant-te la seva preocupació de manera directa. Les bústies de suggeriments estan buides, tant les físiques —n'hi ha una al servei de Tràmits i una altra a l'Escola bressol— com les electròniques. Ens hem plantejat de treure-les al carrer i fer-les més visibles, per què no?

- Pel que fa a l'àrea d'Administració General, semblaria que s'estan introduint millores en el departament de Gestió i Desenvolupament Humà.
Tot i que tots haurem d'esperar l'aprovació de la Llei de la funció pública, cada comú té el seu propi reglament i amb aquest hem anat fent, no crec que s'aprovi abans de mitjan 2013. Hi ha coses que s'han modificat perquè no podien esperar, com

ara la compactació d'hores per l'alletament matern.

- La congelació de l'IPC als salaris que superen els 1.400 euros també és una mesura recent.

Ja que els salaris estan congelats i difícilment es podran incrementar, aplicarem l'increment de l'IPC als salaris inferiors a 1.400 euros.

- Hi ha una voluntat expressa de fer més formació per al personal de l'administració?
És una idea que ja portàvem en campanya. Sempre s'havien fet formacions, però ara intentarem que siguin específiques i que s'ajustin exactament a la necessitat de cada departament. Un altre aspecte important és que tinguin una continuïtat, que

coneixement. Jo penso que servirà de molt tenir gent formada i motivada. Des del punt de vista del salari, avui dia és gairebé impossible incentivar els treballadors, i si pots aconseguir que la formació aportï un plus al professional, tothom en surt beneficiat, en aquest cas l'administració i el país.

- El Servei de Tràmits està molt ben valorat entre la població.
Així és, ho sabem gràcies a les enquestes ràpides que fem quan la gent cursa algun tràmit. Estem molt contents de com funciona i estaria bé fer encara més difusió de tot el que es fa. La gent gran o la que té menys temps no necessita desplaçar-se per fer moltes gestions. Els volants de desplaçament de la CASS, les altes i les baixes, la renovació del passaport o el DNI són tràmits que es poden cursar des d'aquí. I evidentment els tràmits que afecten la parròquia, com ara les inscripcions a la ludoescola, el registre de béns immobles i el cens de població. Els formularis i la relació de tots els tràmits es poden consultar a tramitsordino.ad. M'agradaria destacar la simplificació de l'obertura de comerç, un tràmit que ara es pot fer en un dia, i Ordino va aportar molt al projecte. Govern ens va fer una proposta i a partir d'aquí es van demanar millores. S'ha treballat conjuntament des d'Administració General i Secretaria. Personalment, penso que també seria una bona mesura per incentivar el comerç facilitar els tràmits per a les empreses o negocis de temporada. Així les empreses no tindrien l'obligació d'estar donats d'alta tot l'any. Permetre les baixes temporals d'empresa incentiva altres negocis que poden motivar gent jove i emprenedora. Fins ara, per exemple, si obres

«Ordino incentiva la creació d'empreses amb l'exoneració del primer any d'impost»

no siguin formacions aïllades ni puntuals; per exemple, si fas un curs sobre un impost, que en puguis conèixer tots els tipus. Han de ser formacions lògiques i continuades. Els països es di-ferencien pel seu valor afegit, uns tenen recursos naturals, o primeres matèries, o també coneixement, com el Japó. Es tracta de potenciar els intangibles. Ser millors que ningú i vendre

una gelateria està obligat a pagar impostos, gairebé 400 € mensuals de CASS d'autònoms i fer declaracions tot l'any. Des d'Ordino sempre hem valorat la iniciativa empresarial, i per això hem implantat mesures que incentiven la instal·lació d'empreses, com ara l'exoneració de l'impost de comerç durant el primer any d'obertura i el 50% de la quota durant el segon.

Viure Ordino

Reinaldo Márquez, a l'esquerra, es va incorporar com a dissenyador gràfic el setembre. Brahim Taghouti, a la dreta, un dels eventuals que treballa a Manteniment.

Ocupació satisfà gran part de les demandes i contracta onze persones per a Ordino

Albós considera que la nova mesura beneficia també l'administració

Els ocupats tenen entre 21 i 50 anys i n'hi ha molts amb perfils tècnics

A Ordino s'han incorporat onze treballadors des de l'agost passat que formen part del programa engegat pel Servei d'Ocupació del Govern d'Andorra. Es tracta d'una iniciativa que demana la col·laboració de totes les administracions públiques i que pretén donar resposta a la

valora Ludovic Albós, conseller d'Administració, de qui depèn el departament de Recursos Humans. El més sorprenent i preocupant —assegura Albós— és que molts d'aquests treballadors tenen perfils tècnics. «Tot i que la gran majoria han anat al departament de Serveis Públics i Manteniment, amb currículums més polivalents, també n'hi ha que tenen formacions molt específiques com a dissenyadors gràfics, arxivers i comptables. I és que a Ordino s'han satisfet gairebé totes les demandes que es van trametre, a excepció d'un biòleg, un operador de càmera, un socorrista i un traductor de rus, per als quals de moment no s'ha trobat resposta.

Molts administratius i comercials s'han hagut de reciclar i reorientar professionalment per trobar una nova feina. Pel que

fa a la franja d'edat, el personal té entre 21 i 50 anys, i tot i que també n'hi ha de nacionals, la majoria són persones d'origen espanyol, portuguès, veneçolà i tunisià que van arribar al país amb feina i s'han trobat després amb el tancament d'empreses o amb reduccions de plantilla. L'Escola bressol, el CEO, el departament de Finances, l'Arxiu, els Serveis públics i Comunicació han estat els departaments que s'han beneficiat del programa.

La col·laboració entre les administracions públiques s'ha fet indispensable per afrontar situacions noves generades pel context socioeconòmic actual. El Govern d'Andorra assumeix les nòmines i les cotitzacions dels empleats, que contracten per sis mesos. «És una mesura puntual, però s'ha ampliat el pressupost i es donaran també

incentius a l'empresa privada per contractar gent aturada», explica Albós. Les inscripcions de demandants al Servei han augmentat els darrers anys, en

cions —també afectades— semblen haver pres consciència. El Servei d'Ocupació, públic i gratuït, es va posar en marxa el 2002 amb l'objectiu de con-

El Govern incentivarà ara les empreses privades per fomentar l'ocupació amb noves contractacions

consonància amb els estats veïns, però per sort sense arribar a les xifres alarmants d'un país com Espanya, amb gairebé un 25% de la població activa aturada. A casa nostra, la davallada de sectors com la construcció, que va ser motor econòmic durant molts anys, ha deixat conseqüències econòmiques, i per tant socials, difícils de gestionar, de les quals les administra-

nectar les ofertes i les demandes del mercat laboral andorrà. Actualment des del Govern es treballa en dos programes que incentivaran el sector privat per fomentar l'ocupació. El Comú d'Ordino contribuirà a aquesta mesura afavorint la instal·lació de noves empreses a la parròquia, una política que es porta a terme des de l'anterior mandat.

Simon: «La treta de neu a Ordino no pot ser un servei a domicili, no tenim prou recursos»

La treta de neu és un dels temes candents a les reunions veïnals, segons explica Patrick Simon, conseller de Manteniment, Serveis i Circulació, malgrat que encara no ha començat la temporada. «El Comú ha de vetllar per les carreteres, els accessos a les escoles, els centres sanitaris, els serveis i les urbanitzacions, però no tenim prou recursos per arribar a tot arreu», explica Simon. I afegeix: «La treta de neu no pot ser un

Els excrements dels gossos, una queixa constant

servei a domicili». Simon assegura que la població ha de fer un esforç per conscienciar-se del que representa la treta de neu. «Potser sí que es podrà fer alguna inversió en maquinària, però som una parròquia petita i no hi podem dedicar més personal», conclou. La ubicació dels contenidors i la neteja de la via pública és també una queixa habitual —sobretot a l'estiu—, que enguany s'ha solucionat amb el reforç del personal eventual, a diferència del problema que signifiquen els excrements dels gossos, amb un cens de 669 animals registrats a tota la parròquia. «Es fa molt

Nou embelliment dels contenidors de reciclatge a la carretera del Coll d'Ordino, instal·lats recentment.

difícil sancionar, perquè has d'enxampar el gos i l'amo en el moment just, i fins i tot caldria fer-ne una foto», explica Simon. Els pipi-can s'han descartat pel cost que representen de manteniment, i es torna a clamar al sentit comú dels amos dels animals. Algunes mesures que s'han pres són tenir-ne cura als espais públics, com ara els parcs infantils, en què s'han instal·lat portes batents per evitar l'entrada dels animals, com les instal·lades fa poc a la Cor-

tinada. Malgrat tot, gairebé el 80% de les demandes se solucionen de manera satisfactòria gràcies a les reunions veïnals.

de Serveis i Manteniment. En aquestes trobades, que s'acostumen a fer a la sala de reunions del CEO, es pren nota dels

dans de primera mà. Pel que fa al centre del poble, sembla que la principal molèstia es concentra en època estiuenca pels actes vandàlics i els desperfectes que s'ocasionen durant les festes del Roser i la festa major. S'estudia la possibilitat de limitar l'horari de la festa al carrer o de trobar un espai alternatiu per seguir la gresca als afores del poble i no destorbar els veïns. Una altra dada rellevant, destacada per Simon, és l'increment de sol·licitud de guals.

Les reunions es van crear el mandat anterior per conèixer els problemes dels veïns

Les trobades es van crear en l'anterior mandat i hi assisteixen els cònsols i els responsables del departament

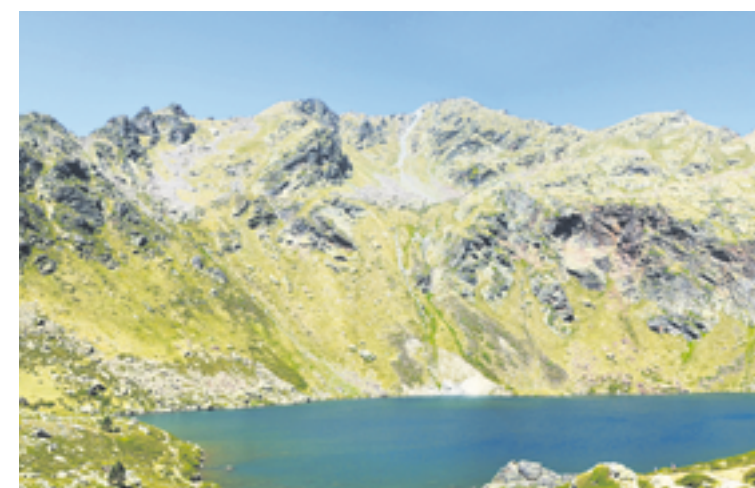
principals problemes que hi ha a la parròquia, exposats pels veïns. És una manera de conèixer les preocupacions dels ciutadans

L'Oficina de Turisme prepara la difusió d'un circuit interpretatiu per a tots públics sobre el circ de Tristaina

Les Valls d'Ordino se situen en el domini de la falla de Merens, una branca de la falla nord-pirinenca, frontera geològica que separa la península Ibèrica del continent europeu. La col·lisió de les dues plaques tectòniques va fer possible l'aparició dels Pirineus. Si observem el terreny veiem roques metamòrfiques formades a temperatures i pressions molt elevades. Aquesta és una de les explicacions que trobarem en el nou circuit interpretatiu del circ glacial de Tristaina, que estarà enllestit l'estiu que ve per oferir-lo com

una nova activitat turística a la parròquia. Donar a conèixer el medi per apreciar-lo i respectar-lo és una de les fites que persegueix l'Oficina de Turisme amb aquest nou projecte, que difondrà els orígens del paisatge de la nostra vall a través de la formació del circ glacial de Tristaina. Es tracta d'un dels llocs més visitats d'Ordino i de tot Andorra, que reflecteix l'origen glacial de la vall, i que ara es vol donar a conèixer a tots els públics.

La ruta estarà plantejada en un recorregut fàcil, i convidarà

L'Estany de Més Amunt, tercer del circ glacial de Tristaina.

a l'observació gràcies a sis panells indicadors que aportaran informació de tres tipus: les principals característiques geomorfològiques del terreny, les espècies vegetals que s'hi han adaptat i la fauna que podem trobar a la zona. Testimoni de l'evolució d'aquestes zones humides són els meandres del riu de la Coma. Fa uns 10.000 anys, després de la retirada de la glacera que cobria la vall, va quedar una bassa d'aigua, on va créixer la vegetació característica dels llacs: esfagnes, molses i càrex.

El Nadal és teu

El hacker

El somniador

La Uaminera

L'artista

Consulta la programació a www.comuordino.ad

Reportatge

El Comú fa públic l'agraïment a Narciso Yepes

Ignacio i Ana Yepes i Gerardo Arriaga li reten homenatge a l'Auditori Nacional amb un concert gratuït amb repertori de música del Renaixement i el Barroc

Narciso Yepes rebrà el reconeixement públic que es mereix per la seva aportació a la cultura i la seva vinculació amb la parròquia d'Ordino. Les autoritats d'Ordino li volen donar les gràcies públicament i mantenir viu el record del guitarrista que va impulsar i fundar el Festival posant el seu nom a un vial. Es tracta del carrer en què s'ubica el Centre de Tecnificació Esportiva d'Ordino (CTEO), que també dóna accés a l'Escola de Secundària i al camp de futbol. L'any 1985, el guitarrista Narciso Yepes es va instal·lar a Arans. Va ser la primera casa de la família a la parròquia i la residència d'estiu durant anys. Els Yepes van quedar atrapats per la bellesa d'un paisatge d'al-

La inauguració del vial es farà el 7 de desembre

ta muntanya tan diferent de la seva terra natal, el camp murcià de Llorca. La tranquil·litat, el silenci i la gent que el va acollir van fer que s'identifiqués plenament amb una vida senzilla per dedicar-la a l'estudi. Alguns veïns del poble encara recorden els acords de la seva guitarra. Van ser uns privilegiats. Yepes ha estat un dels mestres de la guitarra clàssica, inventor de la guitarra de deu cordes l'any 1964, que li permetia interpretar música barroca, i va deixar enregistrats més de cinquanta treballs, entre altres l'obra integral de Bach per a llaüt i guitarra. El *Concierto de Aranjuez*, que li reportaria el reconeixement internacional l'any 1947, va ser l'obra encarregada d'inaugurar enguany la 30a edició del Festival, en què la guitarra ha estat protagonista amb les figures solistes d'Àlex Garrobé i l'andorrà Albert Pià. L'acte d'inauguració del carrer, previst per al 7 de desembre, tindrà un caràcter institucional i formarà part del programa especial per commemorar el 15è aniversari de la mort de l'artista, que també coincideix amb la celebració dels 30 anys del

Els germans Claret van acompanyar Narciso Yepes en el concert d'inauguració de l'Auditori.

Festival. Per a aquesta ocasió tan especial, el Comú d'Ordino i la Fundació Crèdit Andorrà, organitzadors del Festival, han programat una actuació extraordinària del Trío Yepes, integrat per Ana Yepes —dansa—, Ignacio Yepes —flauta— i Gerardo Arriaga —guitarra i guitarra barroca. L'espectacle tindrà lloc a l'Auditori Nacional i serà la segona vegada que els fills del mestre actuaran a Ordino. Un homenatge més popular ha es-

tat el muntatge d'una exposició de fotografies que recull alguns dels millors moments d'aquests trenta anys de Festival. Des del 5 d'octubre i fins a finals de gener, s'exposen setze imatges als carrers del nucli històric.

L'ONCA, al concert de Cap d'Any

Edmon Colomer va dirigir l'ONCA en l'últim concert del Festival.

L'Associació Festivals d'Ordino, integrada per la Fundació Crèdit Andorrà i el Comú d'Ordino, és la responsable de l'organització i el patrocini del Festival Interna-

cional Narciso Yepes, però també ho és del tradicional concert de Cap d'Any. Un espectacle de tradició europea que acostuma a fer el ple a l'Auditori Nacional

Barbara Hendricks, Josep Carreras i Montserrat Caballé són alguns dels artistes que recorda aquest testimoni gràfic d'un festival que les últimes edicions s'ha obert a altres gèneres, com el jazz llatí, el folk, el flamenc o el pop, amb figures com Michel Camilo, o com Marlango, grup que va cloure el Festival el 26 d'octubre passat. Per celebrar amb tothom els trenta anys del certamen, s'ha fet promoció dels concerts a través de les xarxes socials, amb el regal de dues invitacions per a cada concert a través del compte d'Ordino és viu a Facebook. Aquesta promoció ha estat impulsada per la Fundació Crèdit Andorrà. El Festival Internacional Narciso Yepes va néixer l'any 1983 com a Festival de la Vall d'Ordino a l'església de Sant Corneli i Sant Cebrià. L'amistat amb la família Duró i els Claret va propiciar que Narciso Yepes fes un primer concert a l'església parroquial, on també havia actuat la pianista Alicia de Larrocha un any abans. Aquestes actuacions van ser la llavor del festival, que des del primer moment va comptar amb intèrprets de reconeixement internacional com Jean-Pierre Rampal, Yehudi Menuhin, Jordi Savall o els mateixos Claret amb Narciso Yepes. La creació de l'Auditori Nacional l'any 1991, concebut per a concerts de música clàssica, va permetre atraure nous formats al Festival i el va acabar de consolidar. L'arquitecte García de Paredes, autor d'altres auditoris a Granada i Madrid, va dissenyar la sala de concerts, d'excel·lent acústica, que s'emplaçaria al museu de ciències naturals de la família d'Areny-Plandolit. Un any després, el 1992, es creava l'Orquestra Nacional, dirigida pel violinista Gerard Claret, que va néixer com a formació de cambra i més tard es va convertir en l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra, amb Marzio Cavalleria Lleugera; Intermezzo i Barcarola, d'Offenbach, i una selecció de fragments d'*El llac dels cignes* de Txaikovski. La segona part de l'espectacle estarà dedicada als valsos de Strauss, a més de les *Nadales catalanes* del mateix Salvador Brotons.

La primera part del concert estarà formada per l'obertura de l'òpera de Franz Von Suppé *Cavalleria Lleugera*; *Intermezzo* i *Barcarola*, d'Offenbach, i una selecció de fragments d'*El llac dels cignes* de Txaikovski. La segona part de l'espectacle estarà dedicada als valsos de Strauss, a més de les *Nadales catalanes* del mateix Salvador Brotons.

Comunitat internacional

Peter & Lucille

El Peter i la Lucille són una parella incondicional de la Casa Pairal. Van arribar fa més de trenta anys a Andorra provinents de Sud-àfrica i ja en fa uns quants que resideixen a la parròquia. Participen molt activament en totes les activitats que es programen a Ordino per a la gent gran i compaginen aquestes sortides i la vida social amb

els seus *hobbies*. En aquestes pàgines, el Peter ens explica la seva passió pels ex-libris i ens mostra dues reproduccions de la seva extensa col·lecció, una de l'església de Sant Cristòfol d'Anyós i una d'inspirada en la construcció del Canal du Midi, un altre dels temes que ha ocupat el temps d'en Peter des que es va jubilar.

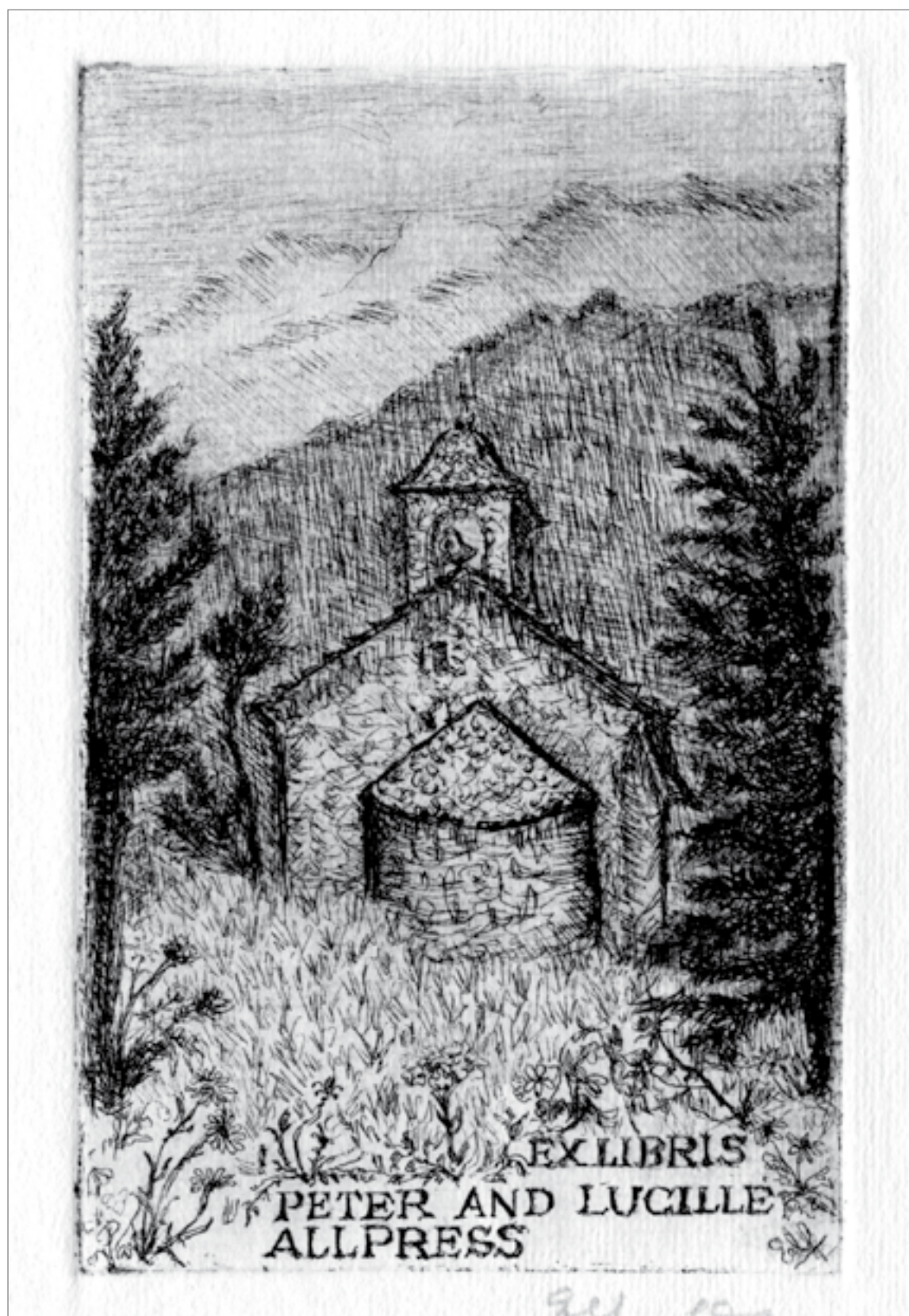
A great collector of Ex libris: a passion to Canal du midi

✎ Peter Allpress

My attraction to Andorra goes back a long way to my time in West Africa when a friend of mine in one of large French firms recommended me on my forthcoming leave in France to visit an old friend of his. This friend was a Professor at the Lycee of Carcassone and lived a few kilometers away at the town of Montreal (Aude). On the visit, the first of several subsequent visits, we motored in the vicinity and I was struck by a signpost indicating the road to Andorra. This name was only just known to me and I wondered very much what the small country was like. I certainly, at that time, did not know that years later I would come to settle in the country with my future wife, also from Montreal but of Canada. I had always loved France having visited the Riviera with my parents on winter holidays in my childhood. Having a Spanish forbear and wanting to get to

the country and finding it very much to our liking, we bought a flat in a newly constructed block in Anyós. This was over 30 years ago and the road to l'Aldosa had not been constructed and the piped water supply had not reached there. However, we had a good water supply to a large tank from which an electric pump supplied running water to the flats in the building. The trouble was that if a plug was pulled during the night the pump started and wokw us all up, discipline was required! Not very much later the mains water supply did reach us so our water problems were resolved.

My retirement and establishment in Andorra enabled me to concentrate on my hobbies of travel, map collecting and he collection of bookplates, which are also commonly known as ex libris. These are the engraved and

L'ex-libris de l'església de Sant Cristòfol d'Anyós, de la gravadora Elfi Osiander.

After Anyós, we moved to Ordino, one of the most attractive parishes of Andorra

know Spain, with which country we had lost touch generations before, it seemed that Andorra from its position between the two countries was certainly worth visiting. So, when the time came for my to retire, I made some contacts with Andorra and on a tour of France took the road to Andorra. The mist on the way up from Ax-les Thermes was very dense but at the summit the Andorra side has bright sunshine which was certainly encouraging. Under the auspices of the local British agent, a retired naval officer and his son, we were shown round

artistically produced labels which are stuck on the inside covers of your books to show its ownership. Bookplates have been produced from the early days of printing when books became widely available after the lengthy manuscript process of copying mainly carried out by monks in the monasteries. The well-known German artist Durer (1471-1528) was one of the earliest to engrave bookplates which date from about 1470 mainly by German artists from the beginning. After settling comfortably in Anyos I was able to pursue the collection

of bookplates by visits to the old bookshops in the Gothic quarter of Barcelona. At a meeting of the international society of bookplate collectors at Linz in Austria, I had luckily met a well-known artist Elfi Osiander, an Austrian actually, born in Tiflis in Georgia. Who was living in Barcelona and had migrated to Spain in 1935 with her husband, an engineer interested in the beet-sugar growing in Northern Spain. This led to frequent visits to Barcelona and her visir to us in Anyós where she produced a bookplate for me and my wife showing the Chapel of St Christopher in Anyós, Visits to Barcelona and particularly to Battle's who had a large selection of Spanish and German bookplates on sale enabled me to obtain many of the early 20th century, the period of the Art Nouveau. Coming to Andorra involved making contact with a particularly interesting geographical feature, the

Canal du Midi easily reached from Andorra which enable us to make a very fine boating excursion of two weeks on the Canal with my brother and his family from England. Meeting at Tarascon we took two comfortable launches, starting on the other side of the Rhone river to the Etage de Thau at Sete from where the real Canal du midi starts. The most interesting adventure on the Canal was the mounting of the "Octuple Satircase" of eight locks at Fonserannes near to Beziers. These locks have now been replaced by an automatic electric moving lock, I believe. This led to the making of a special bookplate for my books on the Canal du Midi which shows some history of the Canal. The canal was built during the years 1666-1681 by Pierre Paul Riquet encouraged by Louis XIV and Colbert. The purpose of the canal was to

provide an inland shipping route from the Atlantic to the Mediterranean thus avoiding the long and hazardous sea passage via Gibraltar. My bookplate shows the portrait and armorial bearings of Riquet, a barge loaded with casks of wine and the famous eight lock staircase of Fonserannes in the background.

After Anyós, we moved to Ordino one of the most attractive parishes of Andorra where all the basic services are available, which we felt we needed with increasing age. Unfortunately, with the recent retirement of our esteemed lady of the French Post Office, the service is less convenient and much reduced, perhaps the current financial crisis in France is the cause. However, with friendly neighbors and the very helpful staff of the Comú, particularly in respect of the excellent arrangements for the elderly at the Casa Pairal, where could you find a better place to live than Ordino?

L'ex-libris de Peter i Lucille Allpress inspirat en el Canal du Midi.

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
GRUP DE RESCAT DE MUNTANYA	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMÚ D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

>>> Busos

L6

Sortides des d'Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

i a les 22.35 h els mesos de febrer, abril,

maig, juny, agost, octubre i desembre

Diumenge

De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts

L6a

Aquest servei no circularà per Meritxell, Nadal i l'1 de gener

Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts

Dissabte

De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts

i a les 22.35 h els mesos de gener, març,

maig, juliol, setembre i novembre

Diumenge

De les 7.15 a les 20.15 h cada 60 minuts

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius i festes majors de capitals de parròquia

Primera sortida d'Ordino, la Ciosa:

23 h, cada 1.15 hora

Última sortida d'Andorra la Vella, Rotonda les Costes:

a les 3.30 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT

Sortides des d'Ordino

Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h

Sortides des del Serrat

Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

Consell dels infants
Alumnes de l'Escola Francesa i l'Escola Andorrana han constituït el Consell dels infants per defensar els interessos dels més petits.

41è Ral·li d'Andorra
Moment de la sortida del Ral·li d'Andorra al Raser. La prova clàssica per als aficionats del motor té un dels recorreguts al Coll d'Ordino.

21a Mostra Gastronòmica
Gairebé 400 persones van assistir enguany a la Mostra Gastronòmica, en què van degustar les especialitats de molts restauradors d'Andorra.

Activitats Valls del Nord
La Farga Rossell va acollir la presentació de la guia d'activitats de les Valls del Nord, eina indispensable per a la promoció turística de l'oferta estiuenca.

Castanyada
Els padrins i les padrines van brindar amb Ventura Espot, Lucía Muñoz i Rosa Florit durant la celebració de la Castanyada a la Casa Pairal, el dia 31 d'octubre.

O BREUS

REOBERTURA SORTENY
Durant la temporada d'hivern, el refugi de la borda de Sorteny reobrirà parcialment amb una disponibilitat de vuit places. Les obres de reforma continuaran per oferir un refugi guardat durant tot l'any.

FIRA DE NADAL
Comerciants i artesans participaran en la Fira de Nadal que es muntarà a la plaça Major el primer dissabte de desembre. Els restauradors hi aportaran caldo i xocolata per combatre les baixes temperatures.

XARXA D'AIGUA
La parròquia és capdavantera en la separació i canalització d'aigües residuals i pluvials, malgrat que continuïn els treballs de millora de la xarxa d'aigua en algunes zones, una de les prioritats per al 2013.

ANELLES A LERCOUL
Dos parroquians s'han beneficiat enguany de dues anelles de caça a Lercoul. Al sorteig hi van assistir les autoritats d'Auzat-Vicdessos, que van ser rebuts per Ventura Espot i Patrick Simon.

ENCESA DE LLUMS
El dilluns 3 de desembre es farà l'encesa de llums de Nadal a la parròquia i s'oferirà una xocolatada per als infants. L'arbre centra la campanya de Nadal d'enguany, que porta per lema «El Nadal és teu».

FORAT FOSC
La bassa del Forat Fosc torna a estar operativa després dels treballs de neteja i estanquitat. Creada l'any 1996, es tracta d'un dipòsit d'aigua que donaria cobertura a tot el Coll d'Ordino en cas d'incendi.

MINA DE LLORTS
La mina de Llorts ha tancat la temporada amb més de 3.600 visites entre els mesos de juny i octubre. El mes d'agost ha estat el més concorregut, amb 1.800 persones que han visitat la instal·lació.

ESTADA DE KARATE
El Club de Karate de Xavier Hervé va organitzar un curs internacional amb el mestre japonès Osamu Nomura. L'intensiu de cap de setmana va tenir lloc a l'octubre al pavelló Germans de Ribà.

8a Duatló Ordino-Casamanya
Els guanyadors de la prova emblemàtica amb el ministre Camp, que va participar-hi, i la cònsol Naudí.

Free Tibet
Naudí explica la seva experiència al Tibet a Thubten Wangchen, representant del Tibet a Espanya i fundador de la Casa del Tibet a Barcelona.

Horts Socials
Els alumnes de l'Aula Oberta al projecte dels Horts socials de la Fundació Julià Reig van compartir la collita amb els padrins i l'organització.

Oímpics andorrans
Montané vs Montané a la mostra que recull la història de l'olimpisme andorrà, exposada fins al 2 de desembre a la sala de reunions del CEO i que recorrerà totes les parròquies.

Andorra Ultra Trail
La continuïtat de la cursa els dos anys vinents està assegurada amb el conveni signat entre Andorra Turisme, els set comuns i Vallnord.

No et perdis...

desembre

Cultura FINS AL 2 EXPOSICIÓ «OLÍMPICS ANDORRANS» Sala de reunions del CEO	Cultura DISSABTE 8 DE 10 A 13 H I DE 15 A 18 H EXPOSICIÓ D'ESCULTURA D'ANSELM CABÚS «BIORITMES» Sala de reunions del CEO	Cultura DIMARTS 11 A LES 21 H DIA INTERNACIONAL DE LES MUNYANYES «EVEREST 2012» AMB SIMONE MORO Auditori Nacional	Infantil DIJOUS 20 A LES 10 H VISITA DEL PARE NOEL Escola bressol	Esports DIUMENGE 30 MEMORIAL XAVI BARRIOS GS MORABANC (FIS) ECOÀ Vallnord, sector Arcalís
Popular DILLUNS 3 A LES 18 H ENCESA DE LLUMS DE NADAL Plaça Major	Cultura DISSABTE 8 A LES 11 H DEMOSTRACIÓ DE FORJA, A CÀRREC D'ANSELM CABÚS Plaça Major	Cultura DIMARTS 11 A LES 20.30 H CLUB DE LECTURA DE LES VALLS DEL NORD Biblioteca comunal d'Ordino	Cultura DISSABTE 22 A LES 19 H AUDICIÓ DE NADAL DELS ALUMNES DE L'ESCOLA DE MÚSICA DE LES VALLS DEL NORD Teatre Les Fontetes, la Massana	gener
Cultura A PARTIR DEL 6 CONCURS FOTOGRÀFIC «O SNOW» Oficina de Turisme	Cultura DISSABTE 8 A LES 12 H RECITAL CORAL CASAMANYA Plaça Major	Esports DIMECRES 12 ANIVERSARI DEL CEO JORNADA SOLIDÀRIA DE PORTES OBERTES AMB CÀRITAS I COREOGRAFIA GANGHAM STYLE Centre Esportiu d'Ordino	Cultura DIUMENGE 23 A LES 18 H CONCERT DE NADAL AMB LA CORAL CASAMANYA I EL GRUP ARTÍSTIC D'ORDINO Església parroquial d'Ordino	Cultura DIMARTS 1 A LES 19 H CONCERT DE CAP D'ANY AMB L'ONCA DIRIGIDA PER SALVADOR BROTONS Auditori Nacional
	Cultura DISSABTE 8 A LES 18 H CANTADA DE NADALES DELS ALUMNES DE L'ESCOLA DE MÚSICA DE LES VALLS DEL NORD Plaça Major	Gent gran DIVENDRES 14 A LES 13 H DINAR I QUINTO DE NADAL Casa Pairal	Popular DILLUNS 24 A LES 11 H CAGA TIÓ Plaça Major	Infantil DILLUNS 3 A LES 10 H PREPARA LA TEVA CORONA PER REBRE ELS REIS TALLER A L'ESCOLA D'ART DE LES VALLS DEL NORD Escola d'Art, Ordino
Cultura DIJOUS 6 A LES 20.30 H CLUB DE LECTURA DE LES VALLS DEL NORD Biblioteca d'Ordino	Infantil DISSABTE 8 A LES 11 H TALLER «EL TEU DESIG DINS UNA AMPOLLA» ESCOLA D'ART DE LES VALLS DEL NORD Casa comuna antiga	Joventut DISSABTE 15 A LES 16.30 H ANIVERSARI DEL PUJ CAMPIONAT DE WII Punt d'Informació Juvenil	Popular DILLUNS 24 A LES 18 H ARRIBADA DEL PARE NOEL Plaça Major	Joventut DILLUNS 3 A LES 16 H TALLER INTERGENERACIONAL DE GALETES DE NADAL Casa Pairal
Cultura DIVENDRES 7 A LES 16 H HOMENATGE A NARCISO YEPES INAUGURACIÓ CARRER NARCISO YEPES	Cultura DISSABTE 8 A LES 11 H TALLER «EL TEU DESIG DINS UNA AMPOLLA» ESCOLA D'ART DE LES VALLS DEL NORD Casa comuna antiga	Popular DILLUNS 24 A LES 18 H ARRIBADA DEL PARE NOEL Plaça Major	Popular DIVENDRES 4 A LES 16.30 H ARRIBADA DEL PATGE REIAL Plaça Major	Popular DISSABTE 5 A LES 17 H ARRIBADA DE SES MAJESTATS ELS REIS MAGS TORTELL I XOCOLATA Casa Pairal
Cultura DIVENDRES 7 A LES 21 H HOMENATGE A NARCISO YEPES CONCERT TRÍO YEPES Auditori Nacional	Infantil DILLUNS 10 EXPOSICIÓ 11è CONCURS DE NADALES I CALENDARIS D'ADVENT I 6è CONCURS DE PESSEBRES Vestíbul Casa Pairal	Cultura DISSABTE 15 A LES 21 H DYNAFIT ALPINE ATHLETE FILM TOUR 2012 Auditori Nacional	Popular DILLUNS 24 A LES 24 H MISSA DEL GALL XOCOLATA I VI BULLIT Plaça Major	Popular DISSABTE 5 A LES 17 H ARRIBADA DE SES MAJESTATS ELS REIS MAGS TORTELL I XOCOLATA Casa Pairal
Popular DISSABTE 8 DE 10 A 20 H FIRA DE NADAL Plaça Major		Infantil DIMARTS 18 A LES 10 H CAGA TIÓ Escola bressol	Infantil DIVENDRES 28 A LES 10 h TALLER DELS SANTS INNOCENTS DE PESSEBRES Escola d'Art de les Valls del Nord	Popular DISSABTE 5 A LES 17 H ARRIBADA DE SES MAJESTATS ELS REIS MAGS TORTELL I XOCOLATA Casa Pairal

Popular

DISSABTE 5
A LES 19 H
ARRIBADA DE SES MAJESTATS
ELS REIS MAGS
REPRESENTACIÓ
D'“ELS PASTORETS”
Ordino Studios
TORTELL, COCA I XOCOLATA
Plaça Major

Educació

DIMARTS 15
A LES 21.30 H
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
«PROMOVENT UNA BONA
CONVIVÈNCIA FAMILIAR (1)»
Casa Pairal, Ordino

Educació

DIMARTS 29
A LES 21.30 H
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
«PROMOVENT UNA BONA
CONVIVÈNCIA FAMILIAR (2)»
Casa Pairal, la Massana

Sílvia Vidal al Cicle de cinema de muntanya i de viatges 2012.

Gent gran

DIJOUS 17
A LES 13 H
ESCUDELLA DE SANT ANTONI
Casa Pairal

Esports

DISSABTE 5
TROFEU PAVAND (GS)
ECOÀ
Vallnord, sector Arcalís

Cultura

DIMARTS 8
A LES 20.30 H
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca de la Massana

Infantil

DIMECRES 9
A LES 18 H
LLIURAMENT PREMIS
CALENDARIS D'ADVENT,
NADALES I PESSEBRES
Casa Pairal

Cultura

DISSABTE 12
A LES 17H
CANTADA DE NADALES
AMB EL GRUP ARTÍSTIC
I LA CORAL CASAMANYA
Casa Pairal

Cultura

DIUMENGE 13
A LES 17 H
CONCERT DE NADAL AMB
LA CORAL CASAMANYA
Residència Solà d'Enclar
A LES 19 H
Residència Clara Rabassa

Esports

DIUMENGE 20
TROFEU
HISPANOANDORRANA (SL)
ECOÀ
Vallnord, sector Arcalís

Cultura

FINS EL 23
EXPOSICIÓ D'ESCULTURA
D'ANSELM CABÚS,
«BIORITMES»
Sala de reunions del CEO

Esports

DEL 28 AL 31
TROFEU BORRUFÀ
Vallnord, sector Arcalís

febrer

Gent gran

DISSABTE 2
A LES 17 H
CRÊPES PER LA CANDELERA
Casa Pairal

Cultura

DIMARTS 5
A LES 20.30 H
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal d'Ordino

Cultura

DIMECRES 6
A LES 21 H
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES
Ordino Studios

Cultura

A PARTIR DE L'11
EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA
«O SNOW»
Carrers d'Ordino

Popular

DIMECRES 11
A LES 13 H
BROU DE CARNAVAL
Plaça Major

Infantil

DIMECRES 11
A LES 16 H
CONCURS INFANTIL
DE DISFRESSES
Plaça Major

Educació

DIMARTS 19
A LES 21.30 H
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
«ESTABLINT PONTS SÒLIDS
DE COMUNICACIÓ
AMB ELS FILLS (1)»
Casa Pairal, Ordino

Cultura

DIMECRES 20
A LES 21 H
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES
Biblioteca de la Massana

Esports

DIMECRES 13
A LES 9 H
SNOW DAY JOVE
Vallnord

Esports

DIJOUS 14
A LES 9 H
SNOW DAY JOVE
Vallnord

Esports

DEL 21 AL 24
COMPETICIÓ FREERIDE
EL DORADO
Vallnord, sector Arcalís

Esports

DIUMENGE 17
TROFEU GRAN XOU (SG)
MC DONALD'S
ECOÀ
Vallnord, sector Arcalís

Cultura

DIMECRES 27
A LES 21 H
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES
Ordino Studios

Educació

DIMARTS 19
A LES 10 H
CONSELL DELS INFANTS
Sala del Consell

Gent gran

DIMARTS 19
A LES 13 H
TRINXAT DE CARNESTOLTES
Casa Pairal

Busquem
la història
d'Ordino

TENS FOTOS O VÍDEOS ANTERIORS
ALS ANYS VUITANTA?

AJUDA'NS A RECONSTRUIR
LA HISTÒRIA D'ORDINO

L'Ordino de...

David Fillet Riba

L'entrenador David Fillet, fill de Cal Cabanes de Llorts, va trobar un moment per visitar el Comú a l'inici de temporada.

No hi és gaire, a la parròquia, tot just arriba de Xile i al cap de dos dies se'n va a Noruega, però quan torna els records de la seva infantesa són ben vius. David Fillet, de Cal Cabanes, va començar a esquiar en un prat que encara es conserva

i personalment he passat uns anys molt bons amb elles; ara ja fa quatre temporades, tres anys que treballem junts», diu l'entrenador, que té molt clars els seus objectius i persegueix un somni: entrar en les segones mànegues mundials. «Això vol-

el seu estudi. A 14 anys ja formava part de l'equip nacional. «A casa em van respectar la decisió, i no va ser una qüestió fàcil; els ho agraeixo molt», diu. «En aquella època no existien els estudis integrats; en aquest sentit, l'Escola Andorrana ha fet un gran esforç els últims anys per donar l'opció de compaginar l'esquí amb l'estudi als competidors, això és el que fan la Sara i la Carmina». Fillet és optimista i pensa que Andorra està en un moment molt dolç, «de veritat, crec que estem a les portes d'assolir els objectius». Tot i no parar a casa, no és aliè al debat actual que hi ha entorn del sector de la neu, i recorda l'època daurada d'Arcalís amb enyorança: «Hi érem tots, allà, tot Ordino; Arcalís era una gran família i aquesta és la clau perquè les coses funcionin, la implicació de tots». I afegeix: «No

som conscients del potencial que tenim aquí, hi ha bones estacions, bons ginys i bona qualitat de neu, som únics a Europa, però falta el més important». I és que haver conegut tants països de neu al món li ha servit per reconèixer i valorar el que hi ha a casa. Ho té decidit, quan acabi el seu projecte actual tornarà a Ordino per instal·lar-s'hi. «Encara recordo les cabanes que teníem on ara és el Prat de Call, i els partits de futbol que fèiem a la Pleta», explica. Al seu Ordino, «tothom es coneixia, les iaies i les mares ens acollien a casa a l'hora de dinar perquè sempre érem al carrer».

La seva ha estat una cursa imparable, però a 20 anys les desavinences amb la Federació el van portar a penjar els esquís. «Va ser una altra època, també molt maca; em vaig entregar de ple al món del rugbi i treballava al Centre Esportiu». No va passar gaire temps abans que es tornés a posar els esquís. «L'Esquí Club Ordino-Arcalís em va venir a buscar, i durant tres anys vaig entrenar dur amb xavals entre 3 i 8 anys», explica satisfet. Encara s'emociona quan es retroba amb aquests antics alumnes, «són com els meus fills, els estimo molt i és una satisfacció veure que molts d'ells s'hi dediquen... Llavors a l'ECOÀ hi havia un esperit més

lúdic, l'esquí era lleure i d'algun manera penso que vaig contribuir a professionalitzar-lo com a club, vam obtenir molt bons resultats entre el 1998 i el 2003», i reconeix que va ser una sort que el deixessin treballar a la seva manera, tot i la forta responsabilitat que representa ser cap d'entrenadors. Fillet no estava sol, hi havia el Pere Goicoechea i el Salvador Eudald, recorda, i amb ells van fer que el surf fos una discipli-

«Encara es conserva a Llorts el prat en què esquiàvem quan érem petits»

na més de l'Escola. D'allà sortien corredors com el Lluís Marín, «l'única copa del món que ens ha portat un esquiador de casa». Fillet esmenta també el Kevin Esteve com un altre exemple nacional, resultat del treball que s'ha fet últimament per professionalitzar l'esquí a Andorra. «Els més joves s'emmirallen en aquests exemples, i això s'ha de potenciar», diu Fillet, que veu amb molt bons ulls el fet que el 2013 Arcalís aculli la Copa d'Europa de snowboard.

«El nostre objectiu ha de ser arribar a les segones mànegues, és a dir al top 30 mundial»

a Llorts; després se'n va anar amb el seu pare a Arinsal, i actualment és l'entrenador de dues de les promeses femenines de la Federació Andorrana d'Esquí (FAE), la Carmina Pallàs i la Sara Ramentol. Es tracta de l'Equip d'esquí alpí femení B. «Són unes noies fantàstiques, aprenen l'una de l'altra,

dria dir que estaríem al top 30 a les competicions mundials, i és que no n'hi ha prou amb participar, necessitem classificar-nos.» L'entrenador (Llorts, 1976) ja fa uns quants anys que està en el món de la neu professionalment, des que als 11 li va dir clarament al seu pare que volia esquiar i que aquest seria

Per al David Fillet, per uns bons records a dins de l'ECOÀ.

El David va començar amb una sabata i una espardenya, amb una il·lusió molt gran, amb moltes ganes de pujar a dalt de tot i guanyar. Va començar amb un equip petit i va ampliar l'horitzó, dia rere dia, mes rere mes, any rere any.

No era gens fàcil treballar, calien moltes hores i molta dedicació. El David era el cap de l'equip i nosaltres vam seguir el que volia fer, és a dir, treballàvem al seu costat, per ajudar.

Aquells dos anys van ser durs, però vam començar a tenir uns resultats bastant bons, i el David no va parar i en volia més. Per això, tots els anys que va ser-hi van ser molt intensos, i tots els resultats d'equip, i sobretot dels corredors, en van fer uns anys molts bons. Dedico aquestes paraules al David Fillet, un bon amic.

Ricard Pujal